

Klubbledarpärm

Innehåll

Inledning	4
Idrottens organisationsbeskrivning	5
SMFF kansli	6
SMFF förbundsstyrelse	6
SMFF elit	6
SMFF bredd	6
Verksamhetsområde Elit	7
Kortfattad klassindelning	7
Friflyg	8
Linflyg.....	9
Radioflyg.....	10
Skalaflyg.....	11
El-flyg.....	11
Luftskepp och varmluftsballonger.....	12
Raketer.....	12
Droneracing.....	12
IMAC.....	13
Övriga.....	13
Verksamhetsområde Bredd	14
Bredd skall synas utåt för icke medlemmar genom att:.....	14
Bredd skall stödja anslutna klubbar genom att:.....	14
Bildande och registrering av klubb	15
Att bilda en klubb.....	15
IdrottOnline	16
Medlemsregistrering	17
Förslag mötesdagordning/protokoll	18
Förslag mötesdagordning årsmöte	19
Förslag uppdragsbeskrivningar	20
Ordförande.....	20
Sekreterare.....	20
Kassör.....	21
Fält- och säkerhetsregler	22
Tillägg till säkerhetsregler	27
Behörighetsbevis	28
A= grundkurs.....	28
B= vidareutveckling.....	28
Försäkringar	29
Skadeblanketter	29
Förslag drogpolicy	30
Antidoping	30
Miljö- och klimatpolicy	30
Miljökompendium	31
Bakgrund – modellflyg i Sverige	31

Klubbledarpärm

Modellflygets miljöpåverkan.....	31
Markanvändning.....	32
Modellflygverksamhet påverkar själva marken genom att.....	32
Påverkan kan minimeras genom att det finns.....	32
Andra flygställen än flygfält.....	32
Skyddade och avskilda områden.....	33
Djur- och växtliv.....	33
Modellflyg och ljud.....	34
Ljudets påverkan.....	34
Förebyggande arbete.....	35
Material inom modellflyget.....	36
Bygg- och beklädnadsmaterial.....	36
Kemikalieanvändning.....	36
Hälssofarliga ämnen kan man få i sig tex genom.....	37
Att undvika exponering av farliga ämnen.....	37
Bränsle.....	38
Fotogen/Flygfotogen.....	38
Metanol.....	38
Ricinolja:.....	38
Syntetiska oljor.....	38
Nitrometan.....	38
Teknisk eter.....	38
Hur ska bränslen hanteras?.....	38
Mer information om klassificering av kemiska produkter.....	39
Batterier/ackpaket.....	39
Alla batterier ska samlas in.....	40
Anläggningar och transporter.....	40
Transporter.....	42
Evenemang.....	42
Klubbens miljöarbete – sätt att gå framåt.....	43
Informationskällor.....	43
Miljölagar.....	44
Hänsynsreglerna, allas ansvar.....	44
Bevisbördesregeln (2 kap 1§ miljöbalken).....	44
Kunskapskravet (2 kap 2§ miljöbalken).....	45
Försiktighetsprincipen (2 kap 3§ miljöbalken).....	45
Produktvalsprincipen (2 kap 4§ miljöbalken).....	45
Hushållnings- och kretsloppsprincipen (2 kap 5§ miljöbalken).....	45
Lokaliseringsprincipen (2 kap 6§ miljöbalken).....	45
Miljöfarlig verksamhet.....	46
Tillstånds- och anmälningsplikt.....	47
Miljötillsyn.....	47
Andra miljömyndigheter.....	48
Länsstyrelsen.....	48
Mark- och miljödomstolen.....	48
Naturvårdsverket.....	48
Att ta emot bullerklagomål.....	48
Checklista bullerklagomål.....	49

Klubbledarpärm

Flygsäkerhet.....	49
Bidragsinformation.....	50
Skattemyndigheten ideella föreningar.....	51

Klubbledarpärm

Inledning

Denna klubbpärm riktar sig till klubbar som är anslutna till Sveriges Modellflygförbund.

Innehållet skall ge information, riktlinjer och förslag till ett framgångsrikt klubarbete.

SMFF-Bredd hoppas att innehållet i denna pärm kommer att vara till stor nytta och hjälp i ert klubarbete.

Meningen är att klubben kan använda denna pärm även för att föra in sina egna dokument under respektive flik.

Klubbledarpärm

SMFF kansli

Sveriges Modellflygförbund
c/o Propania AB
Box 130
793 23 Leksand

Telefon: 0735-072950

Lars Ekstedt

Mailadress: *kansli@modellflygforbund.se*

SMFF förbundsstyrelse

<https://flygsport.se/grenar/modellflyg/SMFF/organisation/styrelse-och-andra-fortroendevalda>

SMFF elit

<https://flygsport.se/grenar/modellflyg/SMFF/organisation/verksamhetsomrade---elit>

SMFF bredd

<https://flygsport.se/grenar/modellflyg/SMFF/organisation/verksamhetsomrade---bredd>

Verksamhetsområde Elit

Elit ansvarar för all sanktionerad tävlingsverksamhet inom SMFF. Klubben anmäler planerad tävling till Elit. Blankett för sanktionering hittar du på www.modellflygforbund.se under flik dokumentarkiv. Mer om Elits jobb kan hittas under "Elits" flik på modellflygförbundets hemsida, se "dokument".

Elit ser till att varje gren har en grenansvarig (GS).

Elit har kontakt med Riksidrottsförbundet i tävlingsfrågor och elitsatsningar.

Tävlingsklasser indelas i:

F1 – är friflygklasser.

F2 – är linflygklasser.

F3 – är radiokontrollerade (R/C) klasser.

F4 – är skalaflygklasser.

F5 – är elmotordrivna radiokontrollstyrda klasser.

F7 – Varmluftsbullonger och luftskepp

F8 – Raketer

F9 – Droneracing

IMAC – International Model Aerobatic class (ej FAI klass)

Friflyg

F1A: Friflygande segelmodeller, som startas med lina. VM-klass.

F1B: Friflygande motormodeller med så kallad "utdragbar" motor, det vill säga gummi- motor eller motsvarande. VM-klass.

F1C: Friflygande motormodeller med kolvmotor, det vill säga diesel-, glödstifts, eller tändstiftsmotor. VM-klass.

F1D: Friflygande motormodeller för inomhusflygning med så kallad "utdragbar motor", det vill säga gummimotor. VM-klass.

F1E: Friflygande segelmodeller för hangflygning – må utrustas med automatisk styrning som ej kan påverkas av den tävlande under flygning oftast magnet/kompassstyrning. VM klass.

F1G: Mindre friflygande motormodeller med så kallad "utdragbar" motor, det vill säga gummimotor eller motsvarande.

F1H: Mindre friflygande segelmodeller, som startas med lina.

F1J: Mindre friflygande motormodeller med kolvmotor, det vill säga diesel-, glödstifts, eller tändstiftsmotor.

F1K: Friflygande motormodeller med kolsyremotor.

F1M: Friflygande motormodeller för inomhusflygning med så kallad "utdragbar motor", det vill säga gummimotor. Nybörjarklass.

F1N: Små friflygande modeller som med handkast ska ges tillräcklig utgångshöjd för att glida så länge som möjligt, inomhusklass.

F1P: Friflygande motormodeller med kolvmotor, det vill säga diesel-, glödstifts, eller tändstiftsmotor. VM klass för juniorer.

F1Q: Friflygande motormodeller med elmotor.

F1R: Friflygande motormodeller för inomhusflygning med så kallad "utdragbar motor", det vill säga gummimotor.

F1S: Mindre friflygande motormodeller med elmotor.

F1L: Friflygande motormodeller för inomhusflygning med så kallad "utdragbar" motor, det vill säga gummimotor eller motsvarande.

Klubbledarpärm

HKG: Små friflygande modeller som med handkast ska ges tillräcklig utgångshöjd för att glida så länge som möjligt. Nationell tävlingsklass.

KPG: Små friflygande modeller som skjuts upp med en gummimotorkatapult för att sedan glida så länge som möjligt. Nationell tävlingsklass.

P30 (77 cm): Mindre friflygande motormodeller med så kallad "utdragbar" motor, det vill säga gummimotor eller motsvarande. Nationell klass även om liknande klasser finns i flera länder.

F1A2, F1B2, F1C2: Enklare varianter av de stora tävlingsklasserna F1A, F1B och F1C. Nationella nybörjarklasser.

No-Cal Scale: Inomhus, profil skalamodeller som väger 6,2 gram och drivs med fri mängd gummimotor.

Linflyg

F2A: Linstyrda modellplan för hastighetsflygning. Med kolvmotor, det vill säga diesel-, glödstifts-, eller tändstiftsmotor. Modellen skall starta från marken. VM-klass.

F2B: Linstyrda modeller för konstflygning efter fastställt manöverprogram. Med kolvmotor, det vill säga diesel-, glödstifts-, eller tändstiftsmotor. Modellen skall starta från marken. VM-klass.

F2C: Linstyrda modeller för "Team-racing", lagtävling pilot & mekaniker över 10km (final 20km). Mellanlandning för tankning krävs. Med kolvmotor, det vill säga diesel-, glödstifts-, eller tändstiftsmotor. VM-klass.

F2D: Linstyrda modeller för "combat" – luftstrid med serpentin som skall klippas av motståndaren. Poäng ges för klipp och tid i luften. Med kolvmotor, det vill säga diesel-, glödstifts-, eller tändstiftsmotor. VM-klass.

F2E: Linstyrda modeller för "combat" – luftstrid med serpentin som skall klippas av motståndaren. Poäng ges för klipp och tid i luften. Med dieselmotor.

F2F: Linstyrda modeller för "Team-racing", lagtävling pilot & mekaniker, profilmodeller med dieselmotor.

F2G: Elektriska speedmodeller.

Radioflyg

F3A: Konstflygmodeller för flygning enligt speciellt program. Med dämpad kolvmotor, det vill säga diesel-, glödstifts-, eller tändstiftsmotor. VM-klass.

F3M: Stora konstflygmodeller för flygning enligt speciellt program. Med dämpad kolvmotor, det vill säga diesel-, glödstifts-, eller tändstiftsmotor. VM klass.

F3P: Små konstflygmodeller för flygning enligt speciellt program. VM Inomhusklass.

F3S: Konstflygmodeller för flygning enligt speciellt program. Drivs med jetmotor.

F3C: RC-helikopter för konstflygning enligt speciellt program. VM-klass.

F3N: Freestyle RC-helikopter för konstflygning. VM klass.

F3D: RC-modeller för hastighetsflygning på pylonbana med diesel-, glödstifts-, eller tändstiftsmotor med pip-dämpare. Markstart. VM-klass.

F3T: Skalalika RC-modeller för hastighetsflygning på pylonbana. klassen har flera parametrar som är normerade.

F3R: Enklare variant av F3D pylon-racing, med vissa utvalda motorer. Inkörsport till F3D. SM-klass.

Q 500: Enklare form av pylon-racing, med särskilt godkända modeller och motorer "för vanligt folk". SM-klass.

F3I: RC-segelmodell för tävling i hastighet och tid enligt speciellt program. Segelmodellen bogseras upp av RC-styrd motormodell.

F3B: RC-segelmodeller för tävling i tid, sträcka och hastighet. Start med elvinsch eller löpstart. Man mot man tävling i grupper (Groupscoring). VM-klass.

F3F: RC-segelmodell för hangflygning. VM klass.

F3H: RC-segelmodell för tävling i distansflygning.

F3J: RC-segelmodell för "man-mot-man" tävling i tid med landning inom fastställt landningsmärke – inom fastställd "arbetstid". Tävligen genomförs i heat med flera tävlande samtidigt. Start med löplina, längd max 150meter. VM klass.

F3K: RC-segelmodell som kastas upp för hand. Flygs i olika "tidsupdrag". VM klass.

F3Q: RC-segelmodell för flygbogsering.

Aircombat: Radiostyrd luftstrid, med skalamodeller av jaktplan från andra världskriget. Motståndarnas pappersstreamers ska klippas.

Fun Fly : RC-modell avsedd för speciellt program, med mycket bestämda manövrar som exempelvis "så många rollar och loopingar på så kort tid som möjligt". Även "limbo" ingår,

Klubbledarpärm

t.ex. starta, gör tre förbiflygningar under lågt spänd serpentin (från samma håll), och landa på så kort tid som möjligt.

Skalaflyg

F4A: Friflygande skalamodeller, utomhusklass.

F4B: Linstyrda skalamodeller. Ett flyg- och ett skalabedömningsmoment. En- eller flermotoriga med diesel-, glödstifts-, eller tändstiftsmotor. VM-klass.

F4C: RC-styrda skalamodeller. Ett flyg- och ett skalabedömningsmoment. En- eller flermotoriga med diesel-, glödstifts-, eller tändstiftsmotor. VM-klass.

F4D: Friflygande skalamodeller med gummimotor för inomhusflygning. Ett flyg- och ett skalabedömningsmoment.

F4E: Friflygande skalamodeller med kolsyre- eller elmotor för inomhusflygning. Ett flyg- och ett skalabedömningsmoment.

F4F: Friflygande skalamodeller med gummimotor för inomhusflygning. Ett flyg- och ett skalabedömningsmoment. Den så kallade "peanut"-klassen.

F4G: Stora RC-styrda skalamodeller.

F4H: RC-styrda skalamodeller. Stand Off. VM klass.

F4J: Som klass F4C men en teamtävling.

F4K: Skalahelikopter.

Elflyg

F5B: RC-modell med elmotor för tävling i sträcka och tid med bedömt landningsmoment. VM-klass.

F5D: RC-modeller med elmotor för hastighetsflygning på pylonbana. VM klass.

F5E: Som klass F5B men med solcellsdrivna modeller.

F5F: Som klass F5B men med andra regler för batteriet.

F5G: Storseglare med elmotor.

F5J: RC-modell med elmotor för tävling i termikflygning med bedömt landningsmoment.

F5K: RC-modeller för hastighetsflygning på pylonbana, inomhusklass.

Klubbledarpärm

Luftskepp och varmluftsballonger

F7A: Radiostyrda varmluftsballonger.

F7B: Radiostyrda Luftskepp.

Raketer

Detta är raketklasser.

S1: Raketer, höjdtävling. VM klass.

S2 och S2/P: Raketer som ska bära med sig vikt och nå högsta höjd.

S3 och S6: Raketer som släpper ut en streamer eller fallskärm. VM klasser.

S4: Raketer som sedan glidflyger. VM klass.

S5: Skalaraketer som tävlar i högsta höjd. VM klass.

S7: Skalaraketer. VM klass. **S8 och S8E/P:** RC raketer som tävlar i flygtid samt precisionslandning genom glidflygning efter raketstarten. VM klasser.

S9: Gyrokoper, tidsflygning. VM klass.

S10: Raketer med flexvingar.

S 11/P: Raketdrivna flygplan och rymdskepp.

S12/P: Tidstävling av triatlontyp.

Droneracing

F9A: Dronerace fotboll.

F9U: Droneracing. Provisional klass men ändå med VM status. RC Multikopter som tävlar i hastighetsflygning i heat på en uppbyggd bana. Piloten styr genom FPV (First person view).

Klubbledarpärm

IMAC

Basic
Sportsman
Intermediate
Advanced
Unlimited

Övriga

Jetflyg

Oldtimer klasserna:

Avsikten med att tävla i oldtimerklasserna är att bevara och visa gångna tiders modeller och tävlingsmetoder. Du kan tävla både med friflygande modeller och radiostyrda.

Klubbledarpärm

Verksamhetsområde bredd

Bredd är uppdelat i två verksamhetsområden som har följande uppgifter

Bredd skall synas utåt för icke medlemmar genom att:

Medverka på mässor och utställningar
Stödja klubbarna i sin rekrytering av nya medlemmar.
Utveckla och tillhandahålla PR-materiel.

Bredd skall stödja anslutna klubbar genom att:

Informera om klubbledarpärmen
Informera om Meetingguiden

Dessa dokument finns att ladda hem från
SMFF:s hemsida.

Bredd ansvarar för alla sanktionerade meetings inom SMFF.
Klubben skall rapportera planerade meetings där besökare som inte deltar i verksamheten förväntas närvara.
Anmälningssblankett hittar du på www.modellflygforbund.se
under flik "Organisation" och som bilaga i "blanketter och formulär".

Bildande och registrering av klubb

Ni måste vara minst tre personer för att starta en ideell förening. Ni skriver ett förslag till stadgar. Sedan ska ni diskutera och besluta om stadgar och styrelse på föreningens första medlemsmöte.

De personer som bildar föreningen skriver ett förslag till stadgar som fungerar som föreningens regler. Stadgarna ska bland annat innehålla:

- en utförlig beskrivning av föreningens ideella ändamål
- föreningens namn
- hur beslut ska fattas i föreningen.

Medlemmarnas namn ska stå i protokollet, alltså inte i stadgarna.

Sammankalla till ett möte när föreningen ska bildas

På mötet bör följande beslutas och godkännas:

- Föreningen har bildats.
- Stadgarna har antagits.
- En styrelse har valts, och de som ingår i styrelsen.

Skriv ett protokoll under mötet där det framgår att ovanstående punkter har beslutats av medlemmarna. I protokollet bör det stå vilka personer som ingår i styrelsen och vilka styrelseposter de har. Protokollet ska skrivas under av minst två personer, till exempel justerare och sekreterare.

För att kunna bli ansluten gäller att föreningens stadgar inte står i strid med SR och SFS såväl som SMFFs stadgar.

En klubb ansluts inte direkt till Riksidrottsförbundet utan skall ansöka medlemskap hos Svenska flygsportförbundet. Detta efter att klubben sökt medlemskap i SMFF.

<https://www.flygsport.se/Organisation/ansokommedlemskap/>

IdrottOnline

IdrottOnline är svensk idrotts verksamhetssystem och basen för all kommunikation och administration mellan medlem, förening och förbund.

IdrottOnline är ett verktyg som är byggt utifrån tanken att föreningen kan göra sin medlemsregistrering, ansökan till LOK-stöd och Idrottslyftet.

IdrottOnline-utbildning erbjuds av SISU Idrottsutbildarna som också kan ge stöd och möjligheter till föreningsutveckling.

Mera om hur man kommer igång med IdrottOnline hittar man på Riksidrottsförbundets hemsida www.rf.se

Om ni har svårigheter att komma igång kan ni mejla till: medlemsfragor@modellflygforbund.se

Medlemsregistrering

All medlemsregistrering till Modellflygförbundet skall göras via IdrottOnline Klubb.

Man skall även här rapportera vilken RC-behörighetsnivå den registrerade medlemmen har.

Klubbledarpärm

Förslag mötesdagordning -protokoll:

Protokoll från Styrelsemöte nr X,

Plats: Möteslokal

Tidpunkt: År, månad och dag

Närvarande: NN

NN

Protokollets uppställning följer den för mötet föreslagna dagordningen (med följande ändring/tillägg).

1. Mötets öppnande

Ordförande hälsade samtliga närvarande välkomna och öppnade mötet.

2. Val av protokolljusterare

Som justerare av protokollet valdes NN.

3. Genomgång av beslutspunkter från Styrelsemöte nr X

Exempel på beslut:

Beslut: Mötet godkände protokollet från styrelsemöte nr X.

4. Klubbens ekonomiska situation

4.1. Uppföljning utfall / budget

Kassören lämnade ekonomiskt utfall

5. Inkomna förslag och skickade skrivelser och brev

Xxxxx

6. Rapporter från grenledarna Xxxx

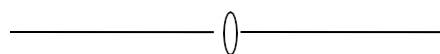
7. Beslutspunkter

8. Övriga frågor

9. Tid för nästa möte

Avslutning

Ordförande tackade de närvarande och avslutade mötet.

..... Sekreterare

.....Justerare

Förslag till dagordning för Årsmöte

1. Fastställande av röstlängd för mötet.
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Val av protokolljusterare och rösträknare.
4. Fråga om mötet har utlysts på rätt sätt.
5. Fastställande av föredragningslista.
6. a) Styrelsens verksamhetsberättelse för det senaste verksamhetsåret.
b) Styrelsens förvaltningsberättelse (balans- och resultaträkning) för det senaste räkenskapsåret.
7. Revisorernas berättelse över styrelsens förvaltning under det senaste verksamhets-/räkenskapsåret.
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid revisionen avser.
9. Fastställande av medlemsavgifter.
10. Fastställande av verksamhetsplan samt behandling av budget för det kommande verksamhets-/räkenskapsåret.
11. Behandling av styrelsens förslag och i rätt tid inkomna motioner.
12. Val av
 - a) föreningens ordförande för en tid av ___ år.
 - b) halva antalet övriga ledamöter i styrelsen för en tid av ___ år.
 - c) suppleanter i styrelsen med för dem fastställd turordning för en tid av ___ år.
 - d) revisorer jämte suppleanter för en tid av ett år. I detta val får inte styrelsens ledamöter delta.
 - e) ledamöter i valberedningen för en tid av ett år, av vilka en ska utses till ordförande.
 - f) beslut om val av ombud till SDF-möten (och eventuella andra möten där föreningen har rätt att representera med ombud).
13. Övriga frågor.
14. Mötet avslutas.

Klubbledarpärm

Uppdragsbeskrivningar styrelse

Ordförande:

Årsmötet utser en person till ordförande som därmed är officiell representant för klubben.

Ordföranden har ansvar och befogenheter för nedan angivna punkter.

- Leda styrelsens mötesförhandlingar och arbete.
- Övervaka att klubbens stadgar och bindande avtal, regler och beslut efterlevs.
- Inneha övergripande säkerhetsansvar om årsmötet så beslutat.
- Medverka vid behov vid upprättande av avtal o.dyl. Upprätta den årliga verksamhetsplanen.
- Utarbeta klubbens framtida verksamhetsutveckling.

Sekreterare:

Årsmötet utser en person till sekreterare som har ansvar och befogenheter för nedan angivna punkter.

- Skicka ut dagordning inför beslutade möten till alla berörda.
- Föra protokoll över styrelsens sammanträden och klubbmöten.
- Tillse att fattade beslut blir verkställda
- Utföra ytterligare uppdrag som årsmötet beslutat.

Klubbledarpärm

Kassör:

Årsmötet utser en person som kassör och som har ansvar och befogenheter för nedan angivna punkter.

- Föra medlemsförteckning samt rapportera till Sveriges Modellflygförbund aktuell status.
- Se till att medlemmarna betalar beslutad medlemsavgift till klubben.
- Ansvara för klubbens bokföring samt skyldighet att föra bok över klubbens räkenskaper.
- Årligen upprätta balans och resultaträkning.
- Se till att klubben söker bidrag från stat, kommun och idrottsorganisationer m.fl.
- Ingående avtal och överenskommelser är förenliga med klubbens beslut och stadgar.
- Utarbeta budgetunderlag för verksamhetsåret. Betala klubbens skulder och avgifter i rätt tid.
- Se till att klubbens ägodelar är försäkrade på ett betryggande sätt.

Fält- och säkerhetsregler

Gemensamt fastställda av Sveriges Modellflygförbundet (SMFF) och Svenska RC-flygförbundet (RCFF) den 10/12 2020. Version 1.4.2

Reglerna gäller fr.o.m. den 1 januari 2021.

Allmänt

Dessa säkerhetsregler gäller för modellflygare anslutna till RCFF eller SMFF, endera direkt eller indirekt genom medlemskap i en modellflygklubb. Även gästande modellflygare från annat land kan bedriva modellflyg enligt dessa regler under förutsättning att det föreligger ett medlemskap i en erkänd modellflygorganisation i hemlandet, att den gästande modellflygaren innehar en ansvarsförsäkring för modellflygverksamhet och är registrerad som operatör i enlighet med gällande lagstiftning (EU 2019/947).

- # (Att gästande flygare har medlemskap via MFK direkt och godkänt OP-ID eller annan likvärdig handling utanför EU)

Säkerhetsreglerna gäller för modellflygverksamhet med radiokontrollerat luftfartyg (nedan benämnd *modell* som bedrivs vid modellflygfält som godkänts av Transportstyrelsen. Om lokala fältregler finns ska även dessa följas. Säkerhetsreglerna är dock alltid överordnade de lokala fältreglerna.

För flygning med modell på plats som inte godkänts av Transportstyrelsen gäller att flygning får ske enligt Transportstyrelsens föreskrifter för obemannade luftfartyg. (referens: <https://www.transportstyrelsen.se/sv/luftfart/Luftfartyg-och-luftvardighet/dronare/> och EU 2019/947).

För friflygande modeller gäller dessa säkerhetsregler med undantag för de punkter som avser pilotens manövrering av modellen genom radiostyrning samt radioutrustningens utformning.

Ansvarsförsäkring

Modellflygare anslutna till SMFF eller RCFF samt elever under skolning eller prova-på flygning omfattas av respektive organisations ansvarsförsäkring för modellflyg om flygningen sker från av Transportstyrelsen godkända modellflygfält i enlighet med dessa säkerhetsregler och lokala säkerhetsregler om sådana finns. Försäkringen gäller även vid modellflygning från andra platser än godkända modellflygfält om flygningen sker i enlighet med dessa säkerhetsregler och Transportstyrelsens föreskrifter för obemannade luftfartyg enligt ovanstående referens.

Operatörsregistrering och märkning av modellen

Medlemmar 18 år eller äldre ska registrera sig som operatör hos Transportstyrelsen för erhållande av personligt operatörs-ID. Detta ska anbringas väl synligt på modellen.

För medlemmar yngre än 18 år gäller att en klubb kan påta sig operatörsansvaret för dessa medlemmar genom att klubben registreras som operatör hos Transportstyrelsen. Klubbens operatörs-ID delas med de medlemmar som är yngre än 18 år och deras modeller ska då vara märkta med klubbens operatörs-ID samt den enskilde medlemmens namn och telefonnummer.

För de fall där klubben inte har möjlighet att registrera sig som operatör finns möjlighet för en medlem äldre än 18 år att fungera som fadder för medlem yngre än 18 år. Den som tar på sig fadderskap upplåter i sitt operatörs-ID att användas även på adeptens modeller som då också ska vara märkta med pilotens namn och telefonnummer.

Syftet med märkningen är att möjliggöra spårning i händelse av aktivitet i strid med Transportstyrelsens godkännande enligt Artikel 16.

Personligt ansvar

Det är var och ens personliga ansvar att inhämta kunskap om gällande bestämmelser, inklusive lokala säkerhetsregler och begränsningar innan modellflygning äger rum. Det är även var och ens personliga ansvar att modellflygutrustningen är i ett sådant skick och används på ett sådant sätt att risken för skador på människor, djur och egendom minimeras så långt som rimligen är möjligt.

All modellflygning ska bedrivas med iakttagande av sunt förnuft avseende säkerhet med hänsyn tagen till bland annat modellens typ, vikt och hastighet. Om någon form av flygsäkerhetsmässig tveksamhet föreligger, avstå från att flyga.

För medlemmar under 18 års ålder ligger det i klubbens, alternativt fadderns, operatörsansvar att svara för adekvat utbildning och upplärning fram till att medlemmen kan tillåtas flyga självständigt och att klubben, alternativt faddern, därefter tillhandahåller mentorskap intill den tidpunkt då medlemmen kan erhålla ett eget operatörs-ID.

Incidenter som orsakat skada eller risk för skada på tredje person ska rapporteras i Transportstyrelsens system för "drönar"-incidenter samt dokumenteras lokalt.

Modell och utrustning

Modellflygning får normalt bedrivas med modeller som väger maximalt 25 kg.

Vid modellflygfält som i ansökan till TS bedömts vara lämpligt och godkänts för flygning med modeller som väger mer än 25 kg får flygning ske även med tyngre modeller.

Modeller tyngre än 25 kg ska ha dubblerade primära system. Detta omfattar bland annat dubbla mottagare, dubbla batterisystem, minst två servon per primärroder etc.

Modeller tyngre än 25 kilogram ska ha gått igenom och tekniskt granskats av ytterligare en erfaren modellbyggare/flygare. Detta ska göras före provflygning och efter större reparationer och/eller modifieringar. Inspektionen ska dokumenteras på enklaste vis och dokumentationen medföras till flygfältet när modellen flygs.

Flygning ska ske med radioutrustning som är lämpad för ändamålet och på frekvensband som av Post- och Telestyrelsen tillåts för modellflyg, bl.a. 35 MHz- och 2,4 GHz-banderna, Radiosändares uteffekt får ej överstiga den som medges av Post- och Telestyrelsen.

Modeller som väger mer än 7 kg ska vara försedda med "fail-safe" som i händelse av förlorad radiokontakt i förekommande fall stoppar eller drar av motorn till tomgång och ställer roderytorna så att modellen bringas att landa. även för lättare modeller rekommenderas användning av "fail-safe".

Räckviddsprov ska om möjligt genomföras före den första flygningen för dagen.

Före varje flygning ska modellen kontrolleras så att den är flygsäker vilket bland annat innebär att modellen inte uppvisar skador av betydelse för flygsäkerheten och att inga detaljer kan lossna under flygning. Kontrollera att radioutrustningens batterier har tillräcklig laddning för flygning och att rätt modellminne är valt i sändaren.

Friflygande modeller som väger mer än 250 g ska vara försedda med teknik som gör det möjligt att avbryta flygningen vid valfri tidpunkt manuellt, eller automatiskt efter maximalt 180 sekunder. Vid sanktionerade tävlingar kan andra maxtider förekomma.

Vid all verksamhet med turbindrivna modeller ska en brandsläckare med minst klassning 34B, exempelvis 2 kg kolsyresläckare, finnas tillgänglig.

Flygning

Flygning får endast ske inom det flygområde som finns angivet i Transportstyrelsens tillstånd för modellflygfältet.

Flygning ska ske inom synhåll, vilket innebär att avståndet mellan pilot och modell aldrig ska vara större än att piloten på ett säkert sätt kan kontrollera och manövrera modellen utan andra synhjälpmedel än glasögon/kontaktlinser.

Klubbledarpärm

För de fall flygning sker med autonoma styrsystem ska dessa vara utformade så att piloten när som helst kan återta manuell kontroll av modellen.

Vid flygning i mörker ska modellen vara utrustad med belysning anordnad på sett sådant sätt att modellens position och färdriktning tydligt kan uppfattas.

Maximal flyghöjd är 120 meter över mark/vatten om inte tillstånd från Transportstyrelsen eller lokal flygtrafikledning medger högre flyghöjd. För modellflygfält belägna inom kontroll- och flyginformationszoner kan andra höjdbegränsningar råda.

Modellflyg ska väja för alla bemannade luftfartyg som kan komma in i flygområdet.

Om flygning, med tillstånd från Transportstyrelsen eller lokal flygtrafikledning, sker på höjd över 120 m, rekommenderas att en observatör som övervakar det omgivande luftrummet biträder piloten. Flygningen ska planeras så att flyghöjden utan dröjsmål kan ändras så att en säker höjdseparation uppnås till bemannade luftfartyg som kan komma in i flygområdet.

FPV-flygning är tillåten inom flygområdet. För de fall piloten inte direkt kan observera modellen, exempelvis beroende på att videoglasögon/goggles används, ska en observatör som hela tiden kan se modellen och övervaka det omgivande luftrummet finnas närvarande. Observatören ska vid behov uppmärksamma piloten på relevanta omvärldsfaktorer.

Flyg inte över eller i närheten av bebyggelse, gator, vägar, gång- och cykelvägar. Säkerställ att all flygning sker så att risken för skada på människor, djur och egendom minimeras så långt som rimligen är möjligt.

Om flera modeller flygs samtidigt vid samma flightline ska piloterna placera sig så att de kan meddela sig med varandra. Flera flightlines med åtskilda flygområden kan upprättas. Start och landning ska alltid aviseras genom att piloten ropar "jag startar" eller "jag landar".

Landande modeller har företräde framför annat modellflyg. Landande segelflygmodeller har företräde framför motordrivna modeller.

Hovring med modeller får inte ske nära åskådare eller andra piloter.

Flygning över depåområde/parkering/åskådare är förbjuden.

Vid flygning är det förbjudet att beträda aktiv start/landningsbana om inte tillåtelse inhämtats från de flygande piloterna.

På marken ska modeller taxas på ett sådant sätt att risken för skador på omgivningen minimeras så långt som rimligen är möjligt.

Depåområde

Inom depåområdet är taxning förbjuden.

Vid all motorköming i depå ska modellen vara förankrad.

Klubbledarpärm

Övrigt

Flyg aldrig under påverkan av alkohol, droger eller mediciner som kan inverka menligt på uppmärksamhet och reaktionsförmåga.

Dessa regler är en del av underlaget för godkännande av RCFF och SMFF och ingående lokala klubbar enligt Artikel 16.

För modell med vikt under 250 gram och som inte är utrustad med kamera behövs inget operatörs-ID eller drönarkort. Maximal flyghöjd är 120 meter om inte särskilda begränsningar gäller på aktuell plats. Modellen får inte flyga fortare än 19 m/s.

Referenser

Transportstyrelsen

<https://www.transportstyrelsen.se/sv/luffarULuffartyq-och-luftvardighet/dronare/nva-regler-fran-1-iuli-2020/>

Post- och telestyrelsen

<http://www.pts.selsv/bransch/radio/frekvensplanen/>

SMFF

<http://www.modellflyqforbund.se/>

RCFF

<http://www.rcflyg.se>

Fältregistret:

<https://www.faltregister.se>

För SMFF

Anders Jonsson, ordförande

För RCFF

Kjell-Åke Skoog, ordförande

Tillägg för säkerhetsregler:

För att hålla en hög säkerhet på flygfältet skall du lära dig att vid vissa tillfällen alltid följa en given procedur. Gör det till en regel att följa alla procedurerna redan från början. Efter några gånger kan du procedurerna utantill och följer dem automatiskt. Resultatet blir att du undviker många olyckor som beror på rent förbiseende.

I depån ställer du upp ditt flygplan/helikopter och din startbox.

Här tankar du, gör klart för start, justerar och reparerar samt startar motorn (gäller inte el).

Propellern är den farligaste delen på flygplanet och måste hanteras med respekt.

Du får starta din motor i depån, men inställningar, varmkörning och inkörning får du göra mellan depån och startbanan.

Du får aldrig starta din motor utan att ha slagit på din sändare och mottagare. Du måste ha full kontroll över ditt R/C flygplan/helikopter när din motor är igång (eller acken ansluten på ett elflygplan/helikopter).

Du måste också se till att inga åskådare eller medhjälpare står för nära.

Du får inte taxa i depån.

Du måste bära eller leda ut ditt flygplan genom depån.

Du skall ta reda på vilken säkerhetsutrustning som finns och var den är placerad.

När man flyger R/C flygplan tittar man hela tiden på sitt flygplan.

Koncentrationen är stor och förbränningsmotorer väsnas en hel del. För att kommunicera med de andra piloterna måste kan vara nära dem.

Vid en nödlandning utan motor måste man också veta att banan är fri. Pilotruta är en plats, som är förutbestämd nära invid landningsbanan.

Alla piloter som flyger skall stå i samma pilotruta.

Detta gör att man lätt kan meddela sig med de andra piloterna.

Man får gå ut på banan för att starta (efter att ha frågat de andra piloterna), men måste så snabbt som möjligt efter start gå in i pilotrutan.

Man får också gå ut för att hämta sitt flygplan/helikopter efter landning (efter att ha frågat de andra piloterna), men måste så snabbt som möjligt lämna banan fri. Landningsbanan är ett farligt område så snart något R/C flygplan/helikopter är i luften.

Vistas så lite som möjligt ute på banan.

Utbildningar/behörighetsbevis

A-grundkurs

RC- Behörighetsbevis ersätter det gamla certifikatet. Inför införandet kollades hur omvärlden gjorde.

Många olika alternativ fanns att ta hänsyn till, det stod ganska klart att minst två nivåer av kvalifikation krävdes för att likna de nordiska länderna. Sedan diskuterades olika typer av modellflyg som kräver olika kunskaper, därför gjordes en uppdelning som motor, segel, helikopter, multirotor och turbin.

Det är nu klubbens ansvar att se till att medlemmarna tilldelas rätt behörighetsnivå. Ex: en medlem som inte flugit på 5 år borde flyga upp inför klubben igen eller ta några flygktioner så att nivå A eller B kvarstår.

B- vidareutveckling

Bakgrunden och meningen med nivå B är att medlemmarna skall få en utmaning att förkovra sig så att man kan åka på meetings och tävlingar som andra klubbar arrangerar och att vara en så säker flygare så att man även kan medverka vid publika uppvisningar. Det är klubbarna som bedömer om personen har kvalifikationer efter genomfört prov enligt SMFF:s Flygskola.

Efter genomfört prov A eller B ska detta registreras i idrottonline. Medlemmen kommer att få sin behörighet uppdaterad på sitt medlemskort i cardskipper.

Klubbledarpärm

Försäkringar

Information om förbundets försäkringar hittar du på SMFFs hemsida under "organisation" och "försäkringar":

<https://flygsport.se/grenar/modellflyg/SMFF/organisation/forsakringar>

Skadeblanketter

Anmäl skada

För att vi ska kunna anmäla skadan till IF så behöver vi några uppgifter från er:

- Namn o Personnummer (12 siffror)
- Telefonnummer
- Skadedatum och plats samt land om annat än Sverige
- Beskrivning av händelseförloppet och eventuella skador
- Datum för kontakt med vårdinrättning och om behandling är avslutad eller inte
- Dessa uppgifter skickar ni in till förbundet antingen via e-post på adress medlemsfragor@modellflygforbund.se

Eller via post till adressen:

Sveriges Modellflygförbund, c/o Propania, Box 130, 793 23 Leksand.

Märk det med försäkringsärende.

Ansvarig på förbundet registrerar anmälan på IF:s hemsida efter kontroll om medlemskap. När anmälan är registrerad hos IF så kommer ni få en bekräftelse. Ni kan även se er anmälan på IF:s hemsida om ni loggar in som privatperson med hjälp av Bank-id. Behöver IF mer uppgifter så kommer de att ta kontakt direkt med er. Förbundet kommer inte att få någon återkoppling från IF i ärendet utan all kontakt kommer att ske med er efter att anmälan är upprättad.

Klubbledarpärm

Drogpolicy

Med droger menas preparat och drycker såsom alkohol och olika former av narkotiska preparat.

Föreningen / klubbens ledare och lärare skall informera alla nya medlemmar om gällande policy.

Ingen medlem får genomföra flygningar i drogpåverkat tillstånd. Om så sker har föreningen / klubben rätt att förhindra den påverkade fortsatt flygning på fältet.

Om upprepade drogmissbruk sker, bör föreningen / klubben bistå med råd och stöd för rehabilitering.

Antidoping

Svenska Flygsportförbundet tar avstånd från all användning av substanser och metoder som förbjudits av World Anti-Doping Agency (WADA) och internationella flygsportförbundet (FAI). Läs mer på: <https://www.flygsport.se/Antidoping/>
<https://flygsport.se/grenar/modellflyg/SMFF/organisation/verksamhetsomrade---elit>

Miljö- och klimatpolicy

När en klubb söker kommunala bidrag kommer oftast frågan om klubben har någon officiell miljö och klimatpolicy.

En sådan policy skriver naturligtvis klubben själv utifrån de möjligheter och förutsättningar man skall leva upp till.

Klubben skall utveckla ett systematiskt, långsiktigt och förebyggande miljöarbete som söker ständiga förbättringar för att minska modellflyget miljöpåverkan.

I miljöarbetet skall lagar, förordningar och övriga myndighetsanvisningar utgöra en miniminivå.

Medlemmarna i klubben skall känna till klubbens miljöarbete och stödja detta.

Miljökompendium

Välkommen att läsa modellflygets miljökompendium. Syftet med detta kompendium är att vara ett verktyg för såväl enskilda modellflygare som modellflygklubbar.

Vi hoppas att kompendiet kan ge information och möjligheter till miljöarbete inom modellflyget – som inte behöver vara tidskrävande eller svårt, små praktiska åtgärder räcker långt.

Bakgrund- Modellflyg i Sverige

I Sverige finns det ca 200 klubbar med modellflygverksamhet. Klubbarna hör till Sveriges Modellflygklubb (SMFF), som har ca 6500 medlemmar spridda över landet. Modellflygverksamhet är mycket varierande. Den kan bedrivas både inomhus och utomhus, modeller kan byggas hemma eller i klubblokaler, modeller kan ha en motor (förbränningsmotor, elmotor, gummimotor) eller de kan vara motorlösa. Modeller flygs på många olika platser och är tillverkade av varierande material.

Modellflygets tre huvudklasser: RC-modeller, linflygmodeller och friflygmodeller, innehåller 38 internationella tävlingsklasser inom FAI (Fédération Aéronautique Internationale, World airsport federation) och de flesta av dessa bedrivs i Sverige. Det finns också ett tjugotal svenska tävlingsklasser.

Som resultat av mycket varierande verksamhet är påverkan på miljön därigenom långt ifrån likadan i alla modellflygklubbarnas fall. Detta dokument kan förhoppningsvis ändå tillämpas på alla.

Modellflygets miljöpåverkan

Miljöaspekt: aktivitet som har eller kan ha inverkan på miljön.

Modellflygverksamhetens miljöaspekter är kopplade till markanvändning, kemikalie- och bränslehantering och användning av andra material samt flygning med motoriserade modellflygplan (motorljud). Vi påverkar vår miljö också genom våra anläggningar, transporter till och från flygställena, samt organisation av större evenemang såsom tävlingar. Här tittar vi lite närmare på dessa aspekter.

Klubbledarpärm

Markanvändning

Modellflygverksamhet utomhus kräver oftast en relativt stor (minst 150 x 150 meter) och plan yta. Ytan är oftast gräs, men verksamhet bedrivs även på en asfalterad bana på ett flygfält eller liknande. Modellflyget kräver att det inte finns höga hinder omkring som kan försvåra start- och landningsmönster. Modellflyg är dock inte begränsat till mark, andra platser för modellflyg är isar på vintern eller sjöar för sjöflygmodeller.

Modellflygverksamhet påverkar själva marken genom att:

- marken kan ta skada p.g.a. nedtrampning
- marken kan ta skada av tillfällig körning på marken
- kemikalier kan rinna ut på marken (olja/bränslespill)
- det finns risk för nedskräpning

Vissa flygställen röjs också, klubben klipper gräs, kapar träd eller röjer bort andra hinder.

Påverkan kan minimeras genom att det finnes:

- särskilda parkeringsplatser (körning på barmark är överhuvudtaget inte tillåtet enligt Terrängkörningslagen och –förordningen)
- flygplan tankas på en matta för att undvika spill
- tillräckligt med sopkärl i närheten.

Markägarens tillstånd är nödvändigt för all röjning på flygstället.

Andra flygställen än flygfält

Vissa modeller flygs också på hangflygställen (små kullar med passande vindriktning) eller på isar. *Allemansrätten* kan ha betydelse för sådana modellflygsporter, som utövas på tillfälliga ställen. Det är viktigt att inga motorsporter, inkl modellflyg med modeller som har motor, kan utövas i naturen på basis av allemansrätten. Även modeller med elmotor är teoretiskt sett motorsporter, men i de fall man skulle få en fråga, ska man naturligtvis påpeka att modellerna med elmotor är mycket tysta. Om man använder motormodeller måste man ha markägarens tillstånd. Det har klubbarnas godkända modellflygfält.

Man ska komma ihåg att allemansrätten är en sedvänja, inte en lag. Allemansrätten är det som blev kvar när andras intressen hade skyddats genom lagstiftning. I Regeringsformens 2 kap 18 § (1974) skrivs det: "Alla skall ha tillgång till naturen enligt allemansrätten oberoende av vad som skrivs ovan."

Klubbledarpärm

Miljöbalken nämner allemansrätten i 7 kap 1 §. ”Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den.”

Den som vistas utomhus med stöd av allemansrätten kan inte orsaka skada eller olägenhet, inte heller kan markägarens ekonomiska intressen kränkas. Ett grundläggande drag i allemansrätten är att den handlar om enskilda individer. Klubben har ingen kollektiv allemansrätt.

När verksamhet bedrivs t ex på sjöis ska man ha respekt för närboende och den s k hemfridszonen. Hur nära någons hus man kan flyga modeller beror på omständigheterna, det finns inget fastställt minimiavstånd. Hemfridszon skyddas av Brottsbalkens 12 kap 4 §, enligt vilken man kan dömas till böter för olovligt tillträde över tomt.

Skyddade och avskilda områden

Andra områden som man ska visa hänsyn till är s k skyddade områden och avskilda områden

För att skydda känsliga områden innehåller Miljöbalken bestämmelser om områdesskydd vilket kan påverka modellflygverksamhet, t ex så att verksamhet inom ett område eller i närhet av ett område begränsas. Med skyddat område menas nationalpark, naturreservat, kulturresevat, naturminne, biotopskyddsområde, strandskyddsområde, miljöskyddsområde, djur- och växtskyddsområde, vattenskyddsområde och särskilt skydds- och bevarandeområde. Kommunens miljönämnd kan ge information om känsliga områden.

Avskilda områden kan vara t ex golfbanor eller skidanläggningar, områden som är avsedda för viss verksamhet. Inom sådana områden kan verksamhetsutövaren begränsa andra aktiviteter.

Djur och växtliv

En modellflygare ska visa hänsyn till djur- och växtliv. Mycket aktiv modellflygverksamhet kan störa t ex fåglar, särskilt under häckningstiden. Markhäckande fåglar kan störas om man går på fältet.

Påverkan minimeras om klubben vet vad som finns för djur- och växtliv på flygfältet. Ett sätt att få veta detta är att ta kontakt med lokala miljö- och naturvårdsorganisationer, t ex ornitologer eller naturskyddsförening.

Modellflyg och ljud

De flesta modellflygaktiviteter pågår på ett flygfält eller ett modellflygfält. För en modellflygpilot är ljudet från verksamheten en naturlig del. De närboende kan emellertid störas av ljudet från modellflygplan. Detta ska klubben och den enskilde modellflygaren ta hänsyn till.

För modellflygverksamhet gäller de allmänna råd som Naturvårdsverket har angett i dokumentet "Riktlinjer för buller från motorsport- och bilprovningssbanor" (1975). Riktvärdena avser högsta ljudnivåer i frifältsförhållanden mätta 1,2 och 1,5 m över marken. De gällande riktvärdena hittar man på Naturvårdsverkets webbsida www.naturvardsverket.se

Riktvärdena är angivna som högsta ljudnivåer (maximal ljudnivå med integrationstiden "fast response"). Redovisning sker genom att högsta ljudnivåer vid närmast belägna bostäder redovisas. Vid bedömning av störning väger tillsynsmyndigheten också in verksamhetens omfattning samt hur mycket verksamhet som bedrivs under "känsligare tider", d v s kvällstid, lördagar, söndagar och helgdagar.

De nuvarande riktlinjerna för buller från Motorsport och bilprovningssbanor (1975) är:

Typ av område	Högsta ljudnivå i dBA		
	Vardagar kl 07-18	Kväll kl 18-22 samt sön- och helgdag 07-18	*)
Område för bostäder	60	55	
Område för vårdlokaler, fritidsbebyggelse och rörligt friluftsliv (där naturupplevelsen är en viktig faktor)	55	50	

*) Nattetid bör bullrande verksamhet ej förekomma

Ljudets påverkan

Ljudet kan påverka omgivningen både fysiskt och psykiskt. Inom modellflyget förekommer det sällan, om man bortser från jetmodeller, så höga ljudnivåer att de skulle kunna orsaka fysiska skador. Oftast handlar frågan om att omgivningen av olika skäl upplever motorljudet som irriterande.

Generellt är skillnaden mellan *ljud* och *buller* mycket subjektiv. Det finns ingen enhetlig definition av buller.

Klubbledarpärm

Oftast anses buller vara "ett miljöförsämrande, icke önskvärt ljud. Vad som är icke önskvärt bestäms i stor utsträckning av lyssnarens subjektiva uppfattning. Enligt studier beror upplevelsen av störning dels på fysikaliskt mätbara storheter så som ljudets frekvensområde och tryck samt hur länge ljudet varar. Andra faktorer som påverkar upplevelsen av ljud är var, när och hur ofta det oönskade ljudet förekommer, liksom även den bullerutsattes attityd. En stor del av irritationsmomentet är beroende av hur åhöraren förhåller sig till ljudkällan. Åhörarens tidigare erfarenheter och intresse samt sinnessillstånd spelar också in. Samma ljud kan under olika förhållanden uppfattas som buller alternativt som en njutbar upplevelse. En fördubbling av ljudtrycksnivån innebär en ökning med 3 dB. Vi människor upplever att ljudstyrkan fördubblas när ljudtrycksnivån ökar med ca 10 dB. (0 dB är på dB-skalan det svagaste ljud som en person med normal hörsel kan uppfatta.

Ljudet från modellflyget bedöms ibland kanske mer irriterande än ljud från annan Flygverksamhet. Orsaken är att utrustning (motorer) som används i modellflyg kan ha större frekvensinnehåll i det område som irriterar örat.

Förebyggande arbete

Ljudet från modellverksamhet kan påverkas av:

- Tillämpning av tekniska lösningar: ljuddämpare, elmotorer, fyrtaktare (som uppfattas som tystare)
- Procedurändringar d v s anpassning av flygbanor
- Flygtider: undvika kvällsflygning och flygning tidigt på morgonen om det finns närboende
- Val av platsen: kan en annan plats användas? Val av plats avser även väderförhållanden (vindriktning, var hörs ljudet?)

Konsekvenserna av att inte visa tillräcklig hänsyn slår tillbaka på alla modellflygare och kan i värsta fall medföra flygförbud.

Som förebyggande arbete ska klubben satsa på:

- information
bra markägarrelationer så att ljudet från modellplan inte upplevs som buller (se Klagomålshanteringsmall i bilaga 1)
 - bra relation med kommunen och dess miljönämnd
 - bra relation med andra grupper som kan ha intresse inom samma område, t ex friluftslivets representanter
- När man pratar öppet med grannar, myndigheter, mm främjar det modellflyget om man är positiv och öppen, kan berätta om vilka åtgärder som redan vidtagits och kan berätta mycket om modellflyg. Bjud in markägare, grannar och kommunens representanter till modellflygfältet en gång per år!

Klubbledarpärm

Det är viktigt att klubben har fakta om sin verksamhet:

- hur mycket det flygs varje år, hur många dagar har man verksamhet
- hur många modellflygare finns det
- hur är modellflygplanens ljudnivåer

Fakta övertygar och klubben har det lättare att informera olika parter.

Material inom modellflyget

De olika materialen som används inom modellflyget har också sin miljöpåverkan. Här behandlas kort de olika bygg- och beklädnadsmaterialen, kemikalier och bränsle.

Bygg och beklädnadsmaterial

Modellflygare använder ett brett sortiment av material för sina modeller, tex:

- träprodukter (balsa, plywood mm)
- metall (aluminium, metalltråd, bly för vikt)
- glasfiber, kolfiber, kevlar (polyamid)
- mylar (polyesterfilm) och andra produkter av plast (plastfilm, plastfolie).

Vissa av dessa material ska hanteras på ett speciellt sätt eftersom de räknas som farligt avfall när de är förbrukade. Material som mylar, kevlar, bly och silikon skall lämnas till kommunens återvinningscentral. Plaster kan lämnas till kommunens återvinningscentral. Små mängder kan man lägga i soppåsen. Metall lämnas också till återvinningscentralen.

Kemikalieanvändning

Under bygget av modellflygplan används allehanda färger, lack och limmer som säljs under många olika handelsnamn. Färger, lack och lim innehåller ofta starka ämnen som kan påverka både piloten och omgivningen. En del av ämnena är direkt hälsofarliga, brandfarliga eller explosiva. Kemiska produkter som innehåller farliga ämnen och som säljs i detaljhandeln (ej för yrkesmässigt bruk) ska vara märkta med farosymboler.

Märkning: bör vara nya märkningen!

Klubbledarpärm

Hälsofarliga ämnen kan man få i sig tex genom:

- Inandning
- Hudkontakt
- Via inandning av slipdamm
- Via inandning av aerosoler från spraymålning
- Förtäring

I färger, lack och lim förekommer lösningsmedel, t ex toluen. Dessa är flyktiga och fettlösliga kemikalier. Lösningens flyktighet betyder att de lätt når höga koncentrationer i luften, t ex vid målning av modellflygplan. Särskilt vid sprutmålning och i trånga, dåligt ventilerade lokaler. Man kan också få i sig farliga ämnen när man slipar modellflygplanens delar.

De produkter som säljs idag kan ha varningstexter såsom "undvik hudkontakt", "andas inte in dammet" eller "irriterar ögonen".

Att undvika exponering av farliga ämnen

Var intresserad av vad du köper. Kontrollera vilken information som finns tillgänglig. Det är bra att veta ämnens egenskaper och hur de ska hanteras. Information om ämnet berättar för dig vilka skyddsåtgärder som ska vidtas, t ex att ha bra ventilation i lokalen, att använda gummihandskar (som finns i engångsvarianter också men alla tål inte lösningsmedel) eller att man ska ha på sig skyddsglasögon.

Det enklaste sättet att få information om ämnena är att titta på förpackningen eller fråga försäljaren. Tyvärr finns det ofta mycket lite fakta på förpackningen. Men även om man inte ser vilka kemikalier som ingår ser man oftast på varningstexten att farliga ämnen ingår. Det bästa är naturligtvis att välja en mindre farlig produkt om möjligt. Kom också ihåg att ämnen kan ha samverkande effekter.

Köp inte mer än vad du behöver

Lack-, lim- och färgrester ska inte kastas i soppåsen för vanliga sopor. Rester av lack, målarfärg lim som innehåller giftiga ämnen är farligt avfall. Farligt avfall ska sorteras ut från annat avfall och tas med till kommunens miljöstation för farligt avfall. Det enklaste är om klubben har ett enkelt källsorteringssystem för farligt avfall, metall, papper och annat samt någon i klubben som är ansvarig för att sköta miljöstationen.

Fråga kommunen var närmaste miljöstation finns.

Klubbledarpärm

Bränsle

I modellflygverksamhet används olika bränslen beroende på motortypen. De bränslen som förekommer är:

Fotogen/Flygfotogen:

En petroleumprodukt som enligt sitt säkerhetsdatablad är en brandfarlig vätska och giftig för vattenlevande organismer samt irriterar huden. Man ska undvika inandning av gas/rök/ånga/dimma.

Metanol:

En lättflyktig alkohol. Metanol är farligt om man får det i sig eftersom den kan orsaka förgiftning med synskador. Metanol brinner med osynlig låga så var försiktig. Vid en olycka i England skadades en modellflygare svårt då bränsle läckt ut i botten av en fältlåda och sedan antänts.

Ricinolja:

Produceras från ricinbuskens frön. Ricinolja är olöslig i vatten men löslig i alkohol.

Syntetiska oljor:

har olika namn och krav på märkning. Exempel på märkning (enligt Kemikalieinspektionens föreskrift) är R36/38(=irriterar ögon och hud) och S24 (=undvik kontakt med huden).

Nitrometan:

Ska märkas med "R5, R10, Xn" vilket betyder att ämnet är hälsofarligt (Xn), explosivt vid uppvärmning (R5), brandfarligt (R10) och ska förvaras oåtkomligt för barn.

Teknisk eter:

är extremt brandfarligt, hälsoskadligt, farligt vid förtäring, upprepad kontakt kan ge torr hud, ångor gör att man blir omtöcknad.

Hur ska bränslen hanteras:

Modellflygplan tankas på fältet där de ska flygas. Man ska se till att bränslet inte hamnar i marken (man kan t ex använda en matta under modellen). Olje- och bränsledunkar samt rester av bränsle eller olja är farligt avfall som ska tas till en miljöstation. Fråga kommunen var den närmaste miljöstationen finns.

Klubbledarpärm

Mer information om klassifiering av kemiska produkter

Kemikalieinspektionen har utfärdat föreskrifter om hur kemiska produkter som innehåller hälso- eller miljöfarliga ämnen ska klassificeras och märkas. Riskfraser och skyddsfraser (R-fraser och S-fraser) ska användas för att beskriva de kemiska produkternas hälso- och miljöeffekter. Riskfraserna beskriver produktens inneboende egenskaper medan skyddsfraserna talar om vilka skyddsåtgärder som ska vidtas för att undvika negativa hälso- och miljöeffekter. Det är tillverkaren eller den som tar in den kemiska produkten som är skyldig att märka den. R- och S-fraserna finns på Kemikalieinspektionens hemsida www.kemi.se.

Arbetsmiljöverket har tagit fram hygieniska gränsvärden för arbetsmiljöer. Hygieniska gränsvärden är högsta godtagbara genomsnittliga halt (tidsvägt medelvärde) i inandningsluften. Gränsvärdena kan vara nivågränsvärde (för exponering under en arbetsdag) eller takgränsvärde (exponering under en referenstid, tex 15 min). Dessa gränsvärden gäller för arbetsmiljöer men det kan vara värt att ta en titt på listan och se om det finns bekanta ämnen där. Tex finns hygieniska gränsvärden för metanol och nitrometan. Dokumentet Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar. Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar samt allmänna råd om tillämpning av föreskrifterna (AFS 2003:3) hittar man på Arbetsmiljöverkets hemsida www.av.se.

Batterier/ackpaket

Den vanligaste formen av modellflyg är radiostyrda modeller. Radioutrustningen innehåller elektronik och komponenter som skall återvinnas. Hanteringen av modellflygkomponenter skiljer sig inte från hantering av elektronik som finns runt omkring oss i vårt vardagliga liv.

Radioutrustningen och i fallet med elmotormodeller, drivs av batterier, oftast laddbara och i de flesta fall nickel-metallhydridbatterier (NiMH) eller moderna Lithiumbatterier av typ LiPo, LiFe eller Lilo.

I äldre elmodeller förekom ofta nickel-kadmiumbatterier (NiCd). Kadmium är ett giftigt och miljöfarligt ämne vars användning begränsats kraftigt genom miljölagstiftningen. Lipobatterier är bättre både miljömässigt och som energibärare än NiMH-batterier som i sin tur är bättre än de miljöfarliga NiCd-batterierna.

Alla batterier ska samlas in

Sedan den 1 januari 1998 gäller Batteriförordningen i Sverige. Syftet är förhindra utsläpp av giftiga tungmetaller som kadmium, kvicksilver och bly från uttjänta batterier. Därför ska alla batterier, inklusive batterier som används inom modellflyget, samlas in. Tungmetallerna kan skada både människors hälsa och miljön, t ex djur, om de släpps ut. Batterierna måste samlas in separat för att kunna hantera de farliga metallerna som ingår i batterierna.

Konsumenterna har ansvaret för att lämna in batterierna de använt. Kommunen har ansvaret för att det finns insamlingssystem för batterier och för att miljöfarliga batterier sorteras ut och sänds till särskilda anläggningar. Butikerna har ansvar för att informera konsumenterna om var de kan lämna sina kasserade batterier. Butiker som säljer varor med inbyggda batterier är dessutom skyldiga att ta emot sådana varor när de kasseras av konsumenten. Då måste butiken se till att batterierna förs till en insamlingsplats. Inbyggda batterier finns i väldigt många apparater och varor där vi inte alltid tänker på det, t ex i eltandborstar, hushållsapparater, verktyg mm. Modellflygets radioutrustning kan innehålla inbyggda batterier. Modellflygaren ska lämna sina inbyggda batterier till butiken och lösa batterier i batteriholkar som brukar finnas vid förpackningsinsamlingens insamlingsställen (för konservburkar, mjölkförpackningar och andra förpackningsslag). På kommunens återvinningscentral kan både inbyggda batterier och lösa batterier lämnas. De inbyggda batterierna lämnas då, med den apparat de är inbyggda i, till elektronikskrotet. LiPo batterier är väldigt brandfarliga och måste lämnas in till återvinningscentral, helst totalt urladdade.

Anläggningar och transporter

Klubben kan enkelt göra en bra insats med sin avfallshantering. En plan för källsortering och hantering av avfall på modellflygfältet kan lätt göras med information från t ex www.sopor.nu eller kommunens miljökontor. Nedan finns ett exempel på en källsorteringsplan som har modifierats från en mall som Smålands Fallskärmsklubb har tagit fram. Det används också energi i klubblokaler. Med bra planering kan energiförbrukningen minskas. Luftvärmepump för lokaler uppvärmda med direktverkande el? Timer på belysning?

Klubbledarpärm

Avfallsslag	Källsortering	Transportör	Mottagare	Ansvarig (namn)
Aluminiumburkar (pant)	Tunna i stugan och hangaren	Läskleverantören	Återköps av läskleverantören	
Tomglas (pant)	Tunna i stugan och hangaren	Läskleverantören	Återköps av läskleverantören	
PET-flaskor (pant)	Tunna i stugan och hangaren	Läskleverantören	Återköps av läskleverantören	
Glas, färgat	Tunna i stugan och hangaren	Egen	Förpackningsinsamling vid	
Glas, ofärgat	Tunna i stugan och hangaren	Egen	Förpackningsinsamling vid	
Metallförpackningar (plåt , aluminium)	Tunna i stugan och hangaren	Egen	Förpackningsinsamling vid	
Förpackningar av hårdplast	Tunna i stugan och hangaren	Egen	Förpackningsinsamling vid	
Förpackningar av mjukplast	Tunna i stugan och hangaren	Egen	Förpackningsinsamling vid	
Förpackningar av papp	Tunna i stugan och hangaren	Egen	Förpackningsinsamling vid	
Lysrör och lågenergilampor	Låda i städsåpet	Egen	Kommunens återvinningscentral	
Vitvaror och elektronik		Egen	Kommunens återvinningscentral	
Färg- och lösningsmedelsrester	Färgförrådet	Egen	Kommunens återvinningscentral	
Oljefilter, oljerester, trasor med olja eller lösningsmedel	Hangaren eller förrådet	Egen	Kommunens återvinningscentral	
Trekammarbrunn vid klubbstugan		Abonnemang via Tekniska kontoret		
Toatankar vid utedassen		Beställs vid behov av Tekniska kontoret		
Restavfall	Tunna i stugan och hangaren	Kommunens sopentreprenör		

Transporter

Transporter till och från flygfälten är svåra att minska om man ska ta med sig sin utrustning. En miljövänlig åtgärd är dock att uppmuntra till samåkning och kommunala transportmedel om dessa är tillgängliga.

Evenemang

Större evenemang har sina särskilda förutsättningar som följd av att det kommer fler modellflygare. Miljöcertifiering eller diplomering kan hjälpa till att strukturera arbetet runt miljöaspekterna. Två exempel på organisationer som certifierar evenemang är *Håll Sverige Rent* och *Riksidrottsförbundet*. Håll Sverige Rent använder ett antal kriteriefrågor för miljödiplomering av arrangemang. Kriterierna behandlar bl a områden som transporter, inköp avfallshantering och internt miljöarbete. Miljödiplomering via Håll Sverige Rent innebär en kostnad. Storleken på kostnaden beror på arrangemangets storlek. Mer information på www.hsr.se.

Riksidrottsförbundet har ett eget miljöcertifieringssystem för föreningar och arrangemang. Arrangemanget ska ha en handlingsplan som beskriver hur miljöaspekterna kommer att skötas. Certifieringen innebär inga kostnader. Mer information på www.rf.se.

Även om man inte vill certifiera/diplomera ett evenemang är de ovannämnda organisationernas kriterielistor en bra hjälp i arbetet! Det är bra att ha en miljöansvarig som kan leda arbetet och bistå organisationen med miljökompetens.

Klubbledarpärm

Klubbens miljöarbete- sätt att gå framåt

Att ta hand om sina miljöaspekter är vars och ens ansvar.

Genom att agera miljövänligt får klubben ofta positivt gensvar och det gör bra PR för modellflyget. Positivt gensvar kan ge bättre relation med grannar, kommunen och bättre samarbete med andra grupper som använder samma platser som modellflygare för sin verksamhet. I vissa fall kan nyttan vara ekonomisk, t ex att det blir lättare att hitta samarbetspartners.

För att göra förändringar eller för att kunna minska verksamhetens miljöpåverkan måste klubben först gå igenom sin verksamhet. Vilka är de mest betydande miljöaspekterna för vår klubb?

- kemikaliehantering
- motorljud
- flygstället
- någonting annat?

Sedan kan man identifiera vad som kan göras för att minska miljöpåverkan.

Informationskällor

SMFF bedriver miljöarbete i egen regi och har en utnämnd miljöansvarig.

Flygsportförbundet (FSF) bedriver miljöarbete och har som syfte att samordna arbetet så att klubbarna eller flygsportgrenarna inte behöver göra dubbelarbete.

En bra informationskälla är Naturvårdsverkets hemsida www.naturvardsverket.se. Där hittar man mycket information om gällande lagstiftning angående miljö, remissförslag och pågående arbete inom miljöområdet.

Information om lagstiftning finns också på Rättsnätet, www.notisum.se. Där finns lagar, förarbeten, myndighetsnormer, rättsfallsregister, domar mm. Rättsnätet är både en gratistjänst och en avgiftsbelagd abonnemangstjänst för de som behöver löpande information.

Riksidrottsförbundet (RF) är idrottens centralorganisation som också har påbörjat arbete med idrott och miljöfrågor. RF har en sk idrottens referensgrupp i miljöfrågor som har tagit fram Idrottens miljöhandbok vilken innehåller många goda tips och idéer. Handboken kan laddas ner från RF's hemsida www.rf.se.

Den som är närmast modellflygklubben är kommunens miljöförvaltning/miljökontor. Där får man information och där kan man informera kommunens tjänstemän om klubbens verksamhet.

Miljölagar

På miljösidan måste modellflygverksamheten följa de krav som ställs i miljöbalken. Miljöbalken trädde ikraft 1 januari 1999. Den är grunden till den svenska miljölagstiftningen. Miljöbalken utgör en samlad lagstiftning och ersatte 16 tidigare lagar som reglerade olika miljörelaterade områden. Miljöbalkens mål är att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om de orsakas av förorening eller annan påverkan. Tillsynsmyndigheten bedriver tillsyn över verksamheter som kan orsaka skada eller olägenhet för människors hälsa eller för miljön. Det finns flera tillsynsmyndigheter men det vanligaste är att kommunens nämnd för miljöfrågor (Miljökontor, Miljö- och hälsoskyddskontor, Bygg- och miljökontor el dyl) är tillsynsmyndighet över sådan verksamhet som modellflygklubbar bedriver.

Hänsynsreglerna, allas ansvar

I miljöbalken finns ett antal allmänna hänsynsregler i andra kapitlet. Hänsynsreglerna ska följas av alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan påverka människors hälsa eller miljön negativt. De gäller alla typer av verksamheter och åtgärder, såväl stora som små, som kan påverka miljön eller människors hälsa negativt. Exempel är rökning på balkongen, radon i bostäder och allmänna lokaler, sopförbränningsanläggningar, modellflygning m m.

När modellflygning sker på en fastighet är verksamheten miljöfarlig verksamhet. Det beror på definitionen av miljöfarlig verksamhet som finns i 9 kapitlet i miljöbalken. Verksamheten behöver inte nödvändigtvis vara särskilt störande. Men mark utnyttjas och verksamheten kan leda till olägenheter, t ex genom buller eller kemikaliespill och därmed är verksamheten en miljöfarlig verksamhet. Miljöbalkens hänsynsregler gäller dock oavsett om en verksamhet skulle klassas som miljöfarlig verksamhet eller ej. Nedan följer en kort beskrivning av hänsynsreglerna

Bevisbördesregeln (2 kap 1§ miljöbalken)

Den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska visa att miljöbalkens hänsynsregler följs. Det är alltså inte miljökontoret som behöver visa att ett klagomål på t ex buller verkligen behöver leda till bullerbegränsande åtgärder. Det är modellflygklubben som har att visa hur mycket det bullrar och vilken påverkan detta buller har på omgivningen.

Kunskapskravet (2 kap 2§ miljöbalken)

Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd har skyldighet att skaffa sig den kunskap som behövs för att veta vilken påverkan verksamheten kan ha och hur omgivningen ska skyddas mot olägenheter.

Försiktighetsprincipen (2 kap 3§ miljöbalken)

Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd har skyldighet att vidta åtgärder så att störningar blir så små att de inte skadar omgivningen. I försiktighetsprincipen ingår även att åtgärder ska vidtas då det finns risk för skada.

Produktvalsprincipen (2 kap 4§ miljöbalken)

Man är skyldig att ersätta kemiska produkter som kan medföra risker för miljön med mindre farliga produkter. Motsvarande gäller varor som innehåller eller behandlats med kemiska produkter. Ett exempel är nickel-kadmiumbatterier som innehåller det miljöfarliga ämnet kadmium. Tekniken har utvecklats så att kadmium inte längre behövs i de flesta typer av batterier. Då finns en skyldighet för den enskilda användaren att välja batterier om inte innehåller kadmium.

Hushållningsprincipen (2 kap 5§ miljöbalken)

Alla ska hushålla med råvaror och naturresurser och utnyttja återvinningsmöjligheter.

Lokaliseringsprincipen (2 kap 6§ miljöbalken)

När man ska lokalisera en verksamhet ska man välja den lämpligaste platsen med hänsyn taget till människors hälsa och miljön. Man ska välja den plats som ger minst störningar för omgivningen.

Alla dessa principer är viktiga. Enligt miljöbalken är det också den som har orsakat skada på miljön som är ansvarig för att avhjälpa skadan. I miljöbalken finns också bestämmelser om områdesskydd, skydd av arter och om miljöfarlig verksamhet.

Kom ihåg att det finns andra lagar och bestämmelser som har betydelse för modellflyg t ex terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.

Miljöfarlig verksamhet

I miljöbalkens 9 kapitel finns definitionen för miljöfarlig verksamhet.

Med miljöfarlig verksamhet avses

- 1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,*
- 2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller*
- 3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.*

Eftersom modellflygfält utnyttjar mark och medför buller och utsläpp faller modellflygfält inom definitionen för miljöfarlig verksamhet. Det är inte de enskilda flygplanen utan modellflygfältet som utgör miljöfarlig verksamhet.

Tillstånds- och anmälningsplikt

Miljöfarliga verksamheter delas in i tillståndspliktiga (A eller B-verksamheter) eller anmälningspliktiga verksamheter (C-verksamheter) eller verksamheter som varken är tillstånds- eller anmälningspliktiga (U-verksamheter). Fördelningen sker i en förordning till miljöbalken (bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.) Det är bilagan i förordningen som definierar vad som är anmälnings- respektive tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet. Om en verksamhet inte står med är den inte anmälningspliktig eller tillståndspliktig. En tillsynsmyndighet kan förelägga en verksamhet att söka tillstånd om verksamheten bedöms ha stor miljöpåverkan.

Modellflygfält är inte anmälningspliktig eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet. Verksamheten behöver alltså inte föränmälas till tillsynsmyndigheten innan den påbörjas.

Om modellflygverksamhet bedrivs på flygfält för fullskaligt flyg med fler än 500 flygrörelser per kalenderår sker modellflyget inom en anmälningspliktig verksamhet. Om modellflygverksamhet bedrivs på flygfält för fullskaligt flyg med en instrumentbana som är längre än 1200 m sker modellflyget inom en tillståndspliktig verksamhet. I de fallen bör rimligtvis organisationen för fullskaleflyget administrera miljöskyddsarbetet då det står för huvuddelen av miljöpåverkan. Modellflygets del av miljöpåverkan kan dock påverkas av förelägganden eller miljötillstånd. Det är då upp till de olika organisationerna som verkar på flygplatsen att fördela miljöansvaret så att respektive organisations verksamhet bedrivs inom de ramar som miljömyndigheterna satt.

Miljötillsyn

Den som bedriver en verksamhet som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller för miljön är skyldig att följa miljöbalkens regler. Kontrollen att reglerna följs görs av tillsynsmyndigheten. Det finns många tillsynsmyndigheter som har tillsynen över olika delar av miljöbalkens regler. Det allra vanligaste vad gäller miljöfarlig verksamhet (modellflygfält) är att kommunens nämnd för miljöfrågor är tillsynsmyndighet. Miljökontor, Bygg- och miljökontor, Miljöförvaltning är några vanliga benämningar på vad kommunens nämnd för miljöfrågor.

I tillsynsmyndighetens skyldigheter ingår att se till att miljöbalkens regler efterlevs genom bl a rådgivning om miljöbestämmelser, förelägganden och förbud samt att åtals anmäla misstänkta brott mot miljöbalkens regler.

Andra miljömyndigheter

Länsstyrelsen arbetar med prövning och tillsyn av större tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter och med tillsyn över vattenverksamheter och med tillsyn över åtgärder som kan leda till väsentlig ändring av naturmiljön. Länsstyrelsen ger också tillsynsvägledning till kommunens nämnd för miljöfrågor och är överprövande instans för kommunernas tillsynsbeslut.

Mark- och miljödomstolen finns i Umeå, Östersund, Stockholm, Växjö och Vänersborg. De tillståndsprövar större tillståndspliktiga verksamheter och vattenverksamheter. De är överprövande instans för kommunens och länsstyrelsens beslut.

Miljööverdomstolen är den högsta instansen för de flesta tillsynsbeslut. De är även överprövande instans i mål som startar i Mark- och miljödomstolen.

Naturvårdsverket är central myndighet för miljöfrågor. Verket har föreskriftsrätt och utfärdar föreskrifter bl a för miljöfarlig verksamhet. Det publicerar även Allmänna Råd handböcker till hjälp att uttolka olika bestämmelser. På Naturvårdsverkets hemsida finns föreskrifter, allmänna råd och handböcker tillgängliga.

Att ta emot bullerklagomål

För de flesta människor är det ett ganska stort steg att ringa och klaga på något. Den som ringer och klagar har ofta retat sig på företaget en längre tid och sedan inträffar något som får bågaren att rinna över. Den klagande kan därför vara ganska upprörd när han eller hon ringer.

Det är därför viktigt att tala lugnt och sakligt för att få personen som ringer att inse att man tar problemet på allvar. Ett klagomålssamtal bör vara minst fem minuter långt och sluta i konstruktiv anda. Det är mycket viktigt att den klagande känner att samtalet resulterar i någonting och att någon har lyssnat. Det kan innebära att den klagande inte går vidare med sitt klagomål till tillsynsmyndigheten (miljökontoret).

Om den klagande däremot fått en känsla av att han inte tas på allvar är risken stor att man vänder sig till tillsynsmyndigheten. Den som ringer behöver ofta prata av sig. Därför är det viktigt att alla i organisationen känner till denna policy och kan fullfölja samtalet enligt checklistan nedan. Dokumentera punkterna och vad som sagts till en klagomålsblankett. Dokumentation är viktig för att ge underlag om t ex vilka områden man ska undvika att flyga i, vilka tider man ska undvika att flyga på och vilka modeller som stör mest.

Erfarenheten visar att de bästa lösningarna finns på de ställen som tagit bullerproblemen seriöst från början. Ta klagomålen på allvar! Den som ringer är störd av vår verksamhet.

Checklista bullerklagomål

- 1) Presentera dig. Var vänlig och förstående
- 2) Tala sakligt och lugnt även om personen är upprörd
- 3) Fråga **var** den klagande är störd. Är det i hemmet?
- 4) Fråga **vad** som stör mest
- 5) Har den klagande någon uppfattning vilken typ av flygplan/helikopter som stör mest
- 6) **Vad** gör modellen när den stör mest? Startar, landar, håvrar?
- 7) **När** sker störningarna? Störs alltid modellflyget eller är det t ex vid vissa väderlekar?
- 8) Fråga om den klagande uppmärksammat störningarna tidigare eller om det bara är idag.
- 9) Fråga om det är OK att ta kontaktuppgifter så som telefon eller e-post för återkoppling.

Flygsäkerhet

För att på ett bra sätt värna om flygsäkerheten har Förbundet tagit fram en meetingguide som på ett strukturerat sätt tar upp olika saker som man bör tänka på inför ett arrangemang. Lämpliga delar kan vara till nytta inför meeting såväl som tävlingar.

Meetingguiden finns att hämta hem från förbundets hemsida under Bredd. <https://www.modellflygforbund.se/Bredd/Meetingguiden/>

Klubbledarpärm

Bidragsinformation

1. LOK stöd
2. SISU
3. RF anläggningsbidrag
4. SISU Kulturarrangemang
5. Kommunala bidrag
6. Arvsfonden
7. RF avtal

Skattemyndigheten ideella föreningar

Som företrädare / kassör i en ideell förening såsom en modellflygklubb uppkommer ofta många skattefrågor.

Skatteverket erbjuder information om det som är viktigt och värdefullt att känna till.

Gå in på www.skatteverket.se

Gå vidare till **Företag & organisationer**

Gå vidare till **Föreningar**

<https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/foreningar.4.76a43be412206334b89800048202.html>